

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Весела Иванова Гелева**, преподавател по хорово дирижиране в катедра „Музикална педагогика и дирижиране” на Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство”Проф. Асен Диамандиев”-Пловдив,

за дисертационния труд на **Джу Пейбин** /Китай/, докторант в ТКДФ, катедра „Композиция” на НМА "Проф. Панчо Владигеров"-София

на тема **“Относно спецификата при творчеството на художествени песни по стихове от древнокитайска поезия – поглед върху произведенията на Цин Джу, Тан Сяолин и Луо Джунжун”**

за присъждане на научна и образователна степен „доктор“, професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“.

Джу Пейбин завършва Тиендзинската музикална академия и Сямънския университет и придобива бакалавърска степен по литература и магистърска степен по изкуство. Понастоящем е член на Китайската асоциация на музикалните дейци, Китайската асоциация по музикално творчество, доцент и ръководител на Школата по композиция към Тиендзинската музикална академия, гост-лектор към групата „Образование в девет удара“, както и член на жури на международни конкурси.

Композиционното творчество на Джу Пейбин/„Музикални картини от Макао: Избрани произведения за пиано”, „Спомени край уханния ручей“ за оркестър и др/. се допълва с авторство на поредица от теоретични трудове, сред които „Изследване върху хармонията в „Йен Хуан Фън Цин“, „Зовът в „Мистерия“: анализ на Соната №6 на Скрябин, „Основни принципи на музиката“, „Учебник по аудиовизуални слухови упражнения“, „Създаването и изпълняването на 24 прелюдии за пиано от Фр. Шопен“. Той е лектор в редица университети и научни институти. Интересът му към древнокитайската поезия намира иновативно тълкувание в една от лекционните теми- „Навлизане в творчеството на Шопен през умонастроението на древните китайски стихове“. Получава награди по композиция и за постижения в областта на музикалната педагогика.

Разработката съдържа увод, три глави, илюстрирани с нотни примери, заключение, автобиография и списък на ползваната литература (18 научни източника). Текстовият обем е 149 страници. Обект на изследването са избрани художествени песни китайски композитори от три поколения: Цин Джу, Тан Сяолин и Луо Джунжун. Поставените задачи са изследване на музикалното съдържание на творбите и тенденциите, проявяващи се при композирането им, тяхната естетическа стойност в контекста на епохата и проблемите на интерпретацията им.

Първа глава „Естетическа мисъл и творчески тенденции при Цин Джу” разглежда биографията и творчеството на един от първите композитори на китайски художествени песни. Роден в края на 19-и век и автор на първия образец от този жанр – „Голямата река тече на изток“, създадена през 1920 г./, той се дипломира с докторска степен от Берлинския университет, а през пролетта на 1922г. се завръща в Китай, където се включва активно в политическия, обществен и културен живот на страната. Докторантът проследява развитието на Цин Джу като личност, изградена в условията на динамични исторически времена и представя драматичните обрати в биографията му, довели до оформянето на специфичен творчески облик. Композитор, общественик, публицист, редактор, издател, теоретик, музиколог и педагог са част от дейностите, в които се проявява таланта му.

Вторият подраздел на главата представя изследване на песните на Цин Джу и отношението на композитора към елементите на музикалния език. Тонът е най-важната единица, ритъмът е свързан с математиката и пропорциите, хармонията обобщава и предава цялостен смисъл на структурата, а мелодията олицетворява музикалната душа. Разглежда се взаимното влияние на музиката и поезията в неговата специфика, особеностите на агогиката, прозодията и словесния темпоритъм спрямо изискванията на китайската поетична словесност. Проследено е влиянието на Вагнер и Хуго Волф при оформянето на композиторския стил и емоционалната сензитивност на композитора. Всички изводи на докторанта са подкрепени с цитати от музикално-теоретичните трудове на Цин Джу ”Обща теория на музиката” и „За музиката”.

Последната част на първа глава е посветена на анализа на представителни художествени песни по класически лирични произведения. Джу Пейбин ги класифицира в три основни групи:

-изцяло авторски и по собствени текстове, с по-опростена структура и достъпен музикален език, отразяващ копнежа по едно различно бъдеще

-популярни масови песни в кратки форми, наситени с енергия и патриотичен патос

-художествените песни, писани по класически поетични произведения, чиито отличителни белези са богата и пъстра хармония, елегантен клавирна партия и изящество на музикалния език.

Обект на анализа са две творби от този вид – „Великата река тече на изток“ и „Аз живея край извора на Дългата река“. Докторантът се спира на поетичния текст и неговото тълкуване, което вдъхновява изграждането на музикалния образ. Въз основа на анализа, той прави изводи за своеобразието на мелодията, хармонията, клавирния акомпанимент и художественото внушение на избраните песни, които отреждат значимо място на Цин Джу във вокалната музика на Китай от края на 19-и и началото на 20-и век.

По идентичен в структурно отношение начин е изградена втората глава на труда. Неин обект е личността и творчеството на Тан Сяолин /1911-1948/. От ранна детска възраст той се занимава със свирене на различни инструменти и прави първите си композиционни опити. Получава солидно музикално образование в Шанхай, а след

това специализира в САЩ, където се среща с Паул Хиндемит-събитие, което кардинално променя посоката му на мислене. Дейността му като професор по композиция е изключително плодотворна, в резултат на което той оставя след себе си плеяда изтъкнати ученици. Неговото творчество носи западноевропейското влияние, което обновява традициите в жанра на песента.

Докторантът изследва песенното творчество на Тан Сяолин в дълбока връзка с музикалните принципи на Хиндемит и тяхното съчетание с пентатоничните ладове, традициите на фолклора и особеностите на мелодиката. Подробно е анализирана тоналната система на Хиндемит, основана на обертоновете, а секундата е представена като основен градивен материал на мелодията. Многообразието и новаторството на хармоничния език е илюстрирано с таблици, в които са представени видовете акорди и тяхното приложение. Джу Пейбин прави изводи за баланса между структурата на акорда и нивото на напрежение, което той създава с присъствието си във фактурата. Представени са заслугите на Сяолин за постигането на многообразни контрастни звукови картини, съчетани с ярки кулминации и своеобразен мелодичен и хармоничен изказ.

Конкретните произведения, избрани от докторанта за анализ и илюстрация на стила, представят творчеството на композитора като естетически възвишено и рафинирано изкуство, базирано върху изящството на древнокитайските поетични първоизточници. В края на главата той прави съществени изводи за стила на Сяолин и неговите заслуги за развитието на жанра:фино, камерно звучене, новаторски музикален език, почиващ на западноевропейските музикални тенденции на 20-и век, баланс между рационално и емоционално в конструирането на формата и музикалната тъкан, нов поглед върху претворяването на класическите текстове и др.

Третият избран обект на научното изследване е Луо Джунжун-теоретик, педагог и композитор, оставил след себе си значително по обем и съдържание музикално наследство, в това число вокална, камерна и симфонична музика. Подобно на другите двама, той също е повлиян от политическата ситуация и статуквото, които оформят убежденията му и предопределят тематиката на творчеството му в определени периоди от време. Докторантът представя тази еволюция като я илюстрира със съответните музикални образци и доказва, че съчетанието на традиция и съвременност при Луо Джунжун не накърнява автентичния дух на древното поетично слово, а го обогатява и допълва. Балансът на консерватизъм и новаторство, постигнат в логичната структура, ладовото своеобразие и инструменталното майсторство, подсилва специфичната атмосфера, вдъхновена от изящството на литературния първоизточник.

Джу Пейбий разглежда сериалната техника в нейните разновидности-тонова, ритмична и хармонична, и се спира подробно на 12-тоновата серия и вариантите ѝ, които илюстрира в табличен вид. В анализа намира място и 12-тоновата тоналност на Джон Пърл, начините за образуване на циклични серии и тяхното многообразие. В творчеството си Луо Джунжун използва 12-тоновата хармония, която отрича класическата функционалната логика, регламентираното свързване на акордите, както

и структурата на самите акорди. Докторантът доказва, че в разгледаните произведения съществува добре обмислен план на развитието, при който хармоничната неустойчивост е пропорционална на емоционалното равновесие. По отношение на музикално-езиковите средства тези песни представляват съчетание на модерното и традицията, преплетени с елегантен финес. Тези качества на стила отреждат на композитора достойно място сред значимите музикални творци на Китай.

Дисертационният труд на Джу Пейбин е плод на задълбочено проучване и има неоспорима приносна стойност. За първи път са изследвани вокални произведения на китайските композитори Цин Джу, Тан Сяолин и Луо Джунжун. Наред с анализа на структурата, музикалния език, мелодиката, хармонията, ритъма и композиционно-техническите средства, се проследява художествената проблематика, заложена в представените творби. Разглежда се еволюцията на композиционните стилове, вследствие навлизането на западноевропейските тенденции и тяхната роля за обновяването на китайската традиция и нейното осъвременяване.

В заключение смятам, че предложеният труд илюстрира познаване на изследваната материя и притежава редица теоретични и аналитични достойнства. В качеството си на композитор, докторантът е подходил компетентно и в детайли при доказването на научната теза. Предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Джу Пейбин научна и образователна степен „Доктор“ по направление 8.3. – „Музикално и танцово изкуство“.

19.04.2019г.

доц. д-р Весела Гелева

Пловдив